

Vuonna 1922 syyskuun 12 päivänä koontuivat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet, puheenjohtaja Lavonius, herrat Nevanlinna, Tanner, Ramsay, Wuolijoki sekä varamies Hahl.

1 §.

Sittenkuin Johtokunnan puheenjohtaja senaattori Stenroth sekä jäsenet v. Frenckell, af Heurlin ja Broberg olivat tulleet saapuville, esiteltiin Johtokunnan kuluvan syyskuun 12 päivänä lähettämä kirjelmä n:o 37 (Liite 67), minkä lisäksi herra Stenroth vielä suullisesti ilmoitti, että alettaessa harjoittaa valuutan terminakauppaa Pankki hankki ulkomaisissa pankeissa ylitrasseerausoikeuksia, siltä varalta, että termiinaostoja ei voitaisi vastaavilla termiinamyynneillä peittää, sekä että termiinaostoja tehtäessä on yleensä maksettu valuutoista hinta, joka on noin 1 % alhaisempi kuin päivän kurssi.

Asiasta syntyneessä keskustelussa

Herra Wuolijoki oli sitä mieltä, että termiinaostojen kurssi, 1 % alle päivän kurssien, on liian korkea. Jos Suomen Pankki kerää 500 markan valuuttavaraston on olemassa

suuri tappion vaara markan arvon kohotessa. Ja jommoisellekin markan kohoamiselle saattoi puhujan mielestä taas olla edellytyksiä, sillä vienti saattaa edelleenkin pysyä tuontia suurempana. Puhuja ei pelännyt kuitenkaan markan arvon kohoavan siinä määrin, että sen vuoksi täytyisi pitää valuuttan termiinkauppaa Suomen Pankille vaarallisena, jos valuat ostetaan sopivaan hintaan. Mutta alhaisempia hintoja Pankin tulisi puhujan mielestä pyrkiä maksamaan, varsinkin kun viejätkin hyötyvät siitä, että he voivat myydä valuatansa Suomen Pankille termiinalla. Suomen Pankin olisi pyrittävä panemaan tästä johtuva voitto tasan viejain kanssa.

Herra Frenckell tunnusti, että Suomen Pankin termiinaostojen hinnat ovat korkeat. Mutta aluksi ei ole ulkomaisen kilpailun vuoksi mahdollisuuksia pakottaa viejiä myymään valuattojansa alhaisempiin hintoihin. Vasta sitten kun Suomen Pankilla on 400 - 500 miljoonan markan valuuttavarasto, voidaan tässä suhteessa saada muutos aikaan. Lopuksi puhuja mainitsi, että Suomen Pankille on nyt jo tarjottu puntia 10 markkaakin alle päivän kurssin, jos ostojen määräaika ulotettaisiin ensi kevääseen.

Herra Lavonius katsoi, että termiinkauppaan ryhtyminen pakottaa Suomen Pankin harkitsemaan sitä kurssia, johon

markkan arvo olisi vakiinnutettava. Puhuja piti varovaisuutta valuutan terminakaupassa välttämättömänä, sillä esim. rahamme kotimaisen ostokyvyn ja ulkomaisen kurssin suhde sallii hyvin markkan ulkomaisen arvon paranemisen 10 prosentilla, mikä aiheuttaisi Suomen Pankille, jos sen ulkomaisten valuuttojen varasto nousee 500 miljoonaan markkaan, 50 miljoonan markkan tappion. Puhujan mielestä olisi Suomen Pankin toistaiseksi pidättäytyttyvä tekemästä terminakauppoja pitemmälle ajalle kuin kolmelle kuukaudelle ja lyhyemmällekin ajalle olisi ostettava vain sikäli kuin nämä leveranssivaluutat saadaan kaupaksi, jolloin kävisi mahdolliseksi termiinaostojen kurssija määrättäessä ottaa huomioon se hinta, mikä niistä myydessä saadaan. Pitempiaikaisten terminakauppojen käytäntöön ottamista tulisi Pankkivaltuusmiesten saada myöhemmin erikseen harkita, sillä niihin suhtautuminen riippuu siitä millaiseksi ensi talven taloudellinen toiminta muodostuu.

Joka tapauksessa oli Pankin puhujan mielestä nyt jo koetettava saada termiinaostoissa käytäntöön alhaisempia kurssija kuin 1 % alle päivän kurssien. Puhuja ei luullut ulkomaisen kilpailun tekevän tätä mahdottomaksi.

Senaattori Stenroth piti runsasta valuuttavarastoa ensimmäisenä ehtona, jotta Suomen Pankki voisi pysyväisesti

vaikuttaa kursseihin. Terminakaupassa maksetut hinnat ovat tosin korkeat, mutta Suomen Pankin vuositulos muodostuu siksi hyväksi, että puhujan mielestä ei ole syytä olla huolissaan, vaikka syntyisikin jonkun verran agiotappiota. Oli samaa mieltä kuin puheenjohtaja, että terminakauppoja on toistaiseksi tehtävä korkeintaan 3 kuukauden ajaksi ja toivoi, etteivät Pankkivaltuusmiehet päättäisi vielä mitään pitempiaikaisista terminakaupoista.

Herra Frenckell huomautti, että jos pitempiaikaiset valuuttakaupat päätetään hyljätä, niin ne siirtyvät vuodeksi eteenpäin, sillä viejäin täytyy lähiaikoina ratkaista, millä keinoin he hankkivat tarvitsemansa luoton ensi talven ajaksi. Jos Suomen Pankki voisi ostaa nämä verraten pitkänkin ajan kuluttua toimitettavat valuutat, olisi se maalle eduksi, sillä jos viejäin täytyy diskontata ne etumaksuina, menettävät he hinnasta ainakin punnan standartilta.

Herra Tanner katsoi, että Suomen Pankilla on terminakaupasta verrattain suuri tappion vaara, jonka vuoksi olisi pyrittävä painamaan ostohintoja mahdollisimman alas.

Herra Lavonius ehdotti, että Pankkivaltuusmiehet, sitomatta Johtokunnan toimivapautta lausuisivat käsityksensä, että sikäli kuin Pankki ostaa ulkomaista valuuttaa

terminalla tänä vuonna toimitettavaksi korkeampiin kursseihin kuin niihin, jotka vastaavat 200 markkaa punnalta, nämä ostot tulisi mahdollisuuden mukaan kattaa vastaavilla terminamyynneillä, ja että Pankkivaltuusmiehet jäisivät odottamaan Johtokunnan esitystä pitempiaikaisten terminakauppojen ottamisesta käytäntöön.

Herra Nevanlinna ilmoitti yhtyvänsä puheenjohtajan ehdotukseen. Terminakaupan periaate miellytti puhujaa, sillä se merkitsee kurssien vakiinnuttamista. Mutta kysymys olikin puhujan mielestä juuri siitä, voidaanko rahamme kurssi vakaannuttaa sellaiseksi kuin se nyt on. Ja tähän kysymykseen oli varovaisuudella vastattava, sillä teollisuuden tila sallii koko joukon alemman kuin nykyisen kurssin esim. punnalle.

Pankkivaltuusmiehet päättivät lausua käsityksensä, että sikäli kuin Pankki ostaa ulkomaista valuuttaa terminalla tänä vuonna toimitettavaksi korkeampiin kursseihin kuin niihin, jotka vastaavat 200 markkaa punnalta, nämä ostot tulisi mahdollisuuden mukaan kattaa vastaavilla terminamyynneillä.

Samalla Pankkivaltuusmiehet päättivät jäädä odottamaan Johtokunnan esitystä pitempiaikaisten terminakauppo-

jen ottamisesta käytäntöön.

2 §.

Esiteltiin jatkuvaan käsittelyyn edellisessä kokouksessa esillä ollut kysymys Suomen Pankin osallisuudesta valtiolainaneuvotteluihin.

Pankkivaltuusmiehet päättivät lähettää Valtiovarainministeriölle seuraavan kirjelmän (Kirjelmä 67).

Vakuudeksi:

A. N. Paulsen